

Методична розробка

практичне заняття з дисципліни «Соціальна та професійна безпека діяльності людини»

Тема 1. Медичний, біологічний та психологічний захист населення

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття теоретичних знань щодо медичного, біологічного та психологічного захисту населення.

Основні питання:

1. *Оповіщення про загрозу виникнення надзвичайної ситуації. Укриття населення у захисних спорудах та евакуаційні заходи.*
2. *Інженерний захист територій.*
3. *Медичний, біологічний та психологічний захист населення.*
4. *Інформаційно-роз'яснювальна робота з питань цивільного захисту*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

**Тема 2. Причини виникнення надзвичайних ситуацій
Кількість годин – 2.**

Мета: Набуття теоретичних знань щодо причин виникнення надзвичайних ситуацій
Основні питання:

1. *Статистичні дані про небезпечні події та надзвичайні ситуації. Причини виникнення надзвичайних ситуацій.*
2. *Показники індивідуального ризику. Загрози техногенного характеру. Небезпечні явища природного характеру.*
3. *Стан виробничого травматизму. Соціально-економічні проблеми.*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

**Тема 3. Мережа спостереження і лабораторного контролю
Кількість годин – 2.**

Мета: Набуття теоретичних знань, щодо мережі спостереження і лабораторного контролю
Основні питання:

1. *Мережа спостереження і лабораторного контролю. Урядова інформаційно-аналітична система з надзвичайних ситуацій, збирання, оброблення, передавання та збереження моніторингової інформації.*
2. *Методичні положення ідентифікації та паспортизації об'єктів господарювання щодо визначення потенційної небезпеки.*
3. *Визначення та аналіз небезпек, пов'язаних з порушенням умов безпечної експлуатації об'єктів господарювання.*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»

Тема 4. Основні етапи аналізу надзвичайних ситуацій та прогнозування їхніх наслідків

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття знань, щодо етапів аналізу надзвичайних ситуацій та прогнозування їхніх наслідків

Основні питання:

1. *Опис явищ, що прогнозуються, перелік вихідних даних.*
2. *Способи виявлення потенційно небезпечних зон з імовірними джерелами надзвичайних ситуацій.*
3. *Зонування територій за ступенем небезпеки.*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

Тема 5. Нормативно-методичні документи із створення і управління діяльністю спеціалізованих служб

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття знань, щодо нормативно-методичних документів із створення і управління діяльністю спеціалізованих служб

Основні питання:

1. *Нормативно-методичні документи із створення і управління діяльністю спеціалізованих служб та (або) функціональних підсистем Єдиної державної системи цивільного захисту.*
2. *Плануючі документи з теоретичного і практичного навчання персоналу об'єктів господарювання до дій у надзвичайних ситуаціях, організація і проведення спеціальних об'єктових навчань, тренувань з відпрацювання заходів за планами реагування на надзвичайні ситуації.*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

**Тема 6. Укриття населення в захисних спорудах
Кількість годин – 2.**

Мета: Набуття знань, щодо укриття населення в захисних спорудах

Основні питання:

1. *Методика розроблення планів з попередження надзвичайних ситуацій. Комплекс організаційних та інженерно-технічних заходів щодо запобігання та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій природного характеру.*
2. *Особливості планування дій персоналу щодо локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій на потенційно-небезпечних об'єктах та пом'якшення їхніх наслідків.*
3. *Методика планування заходів із фізичного, функціонального, та комбінованого захисту персоналу, а також ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, на основі прогнозу варіантів (сценаріїв) розвитку обстановки, аналізу власних та ресурсів третіх сторін щодо реагування на надзвичайні ситуації та ліквідації їхніх наслідків*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

**Тема 7. Противовибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання
Кількість годин – 2.**

Мета: Набуття знань, щодо противовибухового і протипожежного захисту об'єктів господарювання

Основні питання:

1. Оцінювання стійкості роботи об'єктів господарювання внаслідок вибуху газоповітряної суміші. Визначення категорій приміщень, будинків і споруд за вибухопожежною та пожежною небезпекою. Визначення ступеню їхньої вогнестійкості.
2. Оцінювання масштабу і характеру (виду) пожежі, прогнозування її розвитку, швидкості та напрямку поширення, площі зон задимлення і часу зберігання диму.
3. Противовибуховий та протипожежний захист об'єктів господарювання, основні заходи захисту від техногенних вибухів та пожеж. Засоби усунення пожеж

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

Тема 8. Вимоги пожежної безпеки до шляхів евакуації

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття знань, щодо вимог пожежної безпеки до шляхів евакуації

Основні питання:

1. *Планування дій персоналу при пожежах. Методика розрахунку необхідного часу на евакуацію людей із приміщень різного призначення, у яких виникає пожежа.*
2. *Розв'язування завдань з противибухового та протипожежного захисту: - оцінювання інженерної та пожежної обстановки в зонах ураження, що створюються під час техногенних вибухів; - протипожежний захист будівель і споруд та заходи і способи його досягнення; - загальні розрахунки пожежної небезпеки приміщень та їхнього захисту за допомогою автоматичних пристроїв пожежогасіння.*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховник, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

Тема 9. Оцінювання стійкості роботи об'єктів господарювання внаслідок хімічного зараження території

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття знань, щодо оцінювання стійкості роботи об'єктів господарювання внаслідок хімічного зараження території

Основні питання:

1. *Методика розрахунку зон проведення загальної та часткової негайної евакуації на ранній фазі розвитку радіаційної аварії.*
2. *Протирадіаційний захист (термінові, невідкладні, довгострокові контрзаходи) в умовах радіаційної аварії, критерії для прийняття рішення щодо їхнього запровадження.*
3. *Планування заходів із запобігання поширенню інфекційних захворювань з первинного осередку.*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

Тема 10. Характеристики зон радіоактивного, хімічного та біологічного зараження. Визначення параметрів зон забруднення радіоактивними речовинами та небезпечними хімічними речовинами під час аварійного прогнозування можливої обстановки.

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття знань, щодо зон радіоактивного, хімічного та біологічного зараження.

Основні питання:

Розрахунок масштабів хімічного забруднення при довгостроковому прогнозуванні за еквівалентними значеннями небезпечно хімічних речовин в первинній і вторинній хмарі

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

Тема 11. Характеристика зон небезпечних геологічних процесів і явищ

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття знань, щодо зон небезпечних геологічних процесів і явищ.

Основні питання:

1. *Інженерна підготовка зсувних та зсувонебезпечних територій. Характеристика зон затоплень, які виникають під час руйнування підпірних споруд (греблі) водосховищ. Визначення параметрів, характеру руху хвилі прориву при повному руйнуванні підпірних споруд водосховища.*
2. *Розрахунок хвилі прориву при частковому руйнуванні греблі. Порядок нанесення на карту ділянки затоплення місцевості.*
3. *Розв'язання типових завдань з оцінювання обстановки при затопленнях.*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховник, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

Тема 12. Заходи з мінімізації небезпечних наслідків, які запроваджуються завчасно та у разі загрози затоплення

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття знань, щодо заходів з мінімізації небезпечних наслідків, які запроваджуються завчасно та у разі загрози затоплення

Основні питання:

1. *Заходи щодо захисту населення при катастрофічних затопленнях. Розрахунок сил і засобів при затопленні (підтопленні) населених пунктів.*
2. *Порядок розрахунку збитків за типами надзвичайних ситуацій. Розрахунок загального обсягу збитків.*
3. *Методика оцінювання збитків від наслідків надзвичайних ситуацій за основними видами.*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

Тема 13. Забезпечення надійного захисту та життєзабезпечення виробничого персоналу. Захист та раціональне розміщення основних виробничих фондів, зонування території об'єкту

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття знань, щодо забезпечення надійного захисту та життєзабезпечення виробничого персоналу. Захисту та раціональне розміщення основних виробничих фондів, зонування території об'єкту

Основні питання:

1. *Захист технологічного обладнання, удосконалення господарсько-виробничих зв'язків, робота за спрощеною технологією, використання місцевих ресурсів. Підвищення стійкості виробничих будівель і споруд, комунально-енергетичних і технологічних мереж. Підвищення протипожежної стійкості.*
2. *Обмеження ураження від вторинних факторів при аваріях. Підготовка до відновлення виробництва. Резервування матеріальних та фінансових ресурсів. Організація і проведення досліджень з оцінки стійкості об'єкта в надзвичайних ситуаціях (межа стійкості, найбільш уразливі його елементи, характер і ступень руйнувань і ушкоджень, можливі збитки, межа доцільного підвищення стійкості).*
3. *Вимоги відомчих нормативів до проектування інженерно-технічних заходів цивільного захисту на об'єктах господарювання*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»

Тема 14. Правовий режим зони надзвичайних ситуацій екологічного характеру

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття знань, щодо правового режиму в зони надзвичайних ситуацій екологічного характеру

Основні питання:

Визначення порядку встановлення правового режиму зони на окремій місцевості, його організаційного, фінансового та матеріально-технічного забезпечення, в тому числі відповідного використання, охорони та відтворення природних ресурсів

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.

2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.

3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.

4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.

5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.

6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>

8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

Тема 15. Прогнозування надзвичайних ситуацій

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття знань, щодо прогнозування надзвичайних ситуацій

Основні питання:

1. *Токсичність хімічних речовин, промислові отрути. Хімічні опіки та їх попередження. Основні нормативні вимоги з улаштування адміністративних приміщень. Аналіз стану охорони праці в адміністративних приміщеннях.*
2. *Техніка безпеки. Промислова санітарія. Пожежна безпека.*
3. *Розроблення заходів щодо забезпечення безпечних умов праці в адміністративних приміщеннях*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

**Практичне заняття з дисципліни
«Соціальна та професійна безпека діяльності людини»**

Тема 16. Атестація робочих місць за умовами праці.

Кількість годин – 2.

Мета: Набуття знань, щодо прогнозування надзвичайних ситуацій

Основні питання:

1. *Запобіжні пристосування. Вибухова та пожежна небезпека матеріалів і речовин. Безпека праці в хімічних лабораторіях, на дослідних установках. Безпека систем, які працюють під тиском.*
2. *Безпека ремонтних і очисних робіт. Безпека праці при ковальсько-пресових роботах, термічній обробці, при зварюванні і паянні. Організація безпечної роботи при механічній обробці матеріалів, безпека в гальванічних цехах.*
3. *Особливості безпеки автоматизованих ліній і робототехнічних комплексів. Безпека праці при складальних і фарбувальних роботах.*

Види и форми контролю: оцінка базового рівня знань базуючись на тестуванні.

Завдання для самостійної підготовки: аналіз лекційного матеріалу, робота з рекомендованою тематичною літературою в бібліотеці, дискусії, обмін досвідом.

Рекомендована література:

1. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
2. Екологічна безпека та цивільний захист [Електронний ресурс] : конспект лекцій / уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 184 с.
3. Шомпол О.А. Вдосконалення законодавства України. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / О.А. Шомпол, Д.П. Заїкіна. – Кривий Ріг, 2020. – 79 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
5. Бурла А. О. Формування культури здоровозбереження студентів, як основа соціальної безпеки А. О. Бурла, О. А. Бурла / Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту : тези доповідей ІХ Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 10–11 листопада 2022 р.). – Суми : СумДУ, 2022. С.133–137.
6. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : Кодекс законів – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Статистичні дані Державної служби над-звичайних ситуацій [Електронний ресурс] : Статистичні дані. – Режим доступу : <https://www.dsns.gov.ua>
8. Цивільний кодекс України. – [Електронний ресурс] : Цивільний кодекс – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>